
Ada Deprez, *De vriendschap tussen F.A. Snellaert en J.A. de Laet (1838-1871). Het belang van de groeipolen Gent en Antwerpen in de Vlaamse Beweging*, Gent, Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde, 2009, 379 pp., ISBN 9789072474780

Professor Ada Deprez is trouw gebleven aan haar oude liefde. Al in 1971 publiceerde ze, bij wat toen nog de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde heette, de geannoteerde briefwisseling van Ferdinand Snellaert met de Nederlandse literator Jozef Alberdingk Thijm. Een jaar later gaf ze een *Kroniek van Dr. F.A. Snellaert 1809-1872* uit, die tot vandaag de onmisbare biografie blijft van die Gentse arts, literatuurhistoricus en

-criticus, en vooral bezieler van de Vlaamse beweging. In deze *Kroniek* meldde ze dat haar uitgave van de briefwisseling tussen Snellaert en Johan Alfried De Laet ter perse was en nog in 1972 bij de Academie zou uitkomen. Dat gebeurde niet, maar wel verscheen in 1977-1978, opnieuw bij de Academie die toen haar hedendaagse naam had aangenomen, in twee delen de *Briefwisseling van Dr. Ferdinand Augustijn Snellaert: Bronnenbeschrijving, Lijst van brieven en documenten, Bio-biografische lijst van de correspondenten, Bio-bibliografie van F.A. Snellaert*.

Nu heeft Ada Deprez toch nog haar geannoteerde uitgave gepubliceerd van de 178 brieven die werden gewisseld tussen Snellaert en de Antwerpse flamingant en letterkundige De Laet (1815-1891). De titel alludeert op het feit dat de vriendschap tussen die twee gedurende een tiental jaren, 1838-1848, van wezenlijk belang is geweest voor de ontwikkeling van de Vlaamse beweging, omdat ze een band schiep en onderhield tussen haar twee belangrijkste centra: Gent en Antwerpen. In februari 1838 vergezelde de 23-jarige journalist en letterkundige Jan De Laet zijn vriend Hendrik Conscience, op diens reis naar Oost- en West-Vlaanderen om zich te documenteren voor zijn historische roman over de Guldensporenslag, *De Leeuw van Vlaanderen*. In Gent woonden ze het jaarlijkse banket bij van het literaire genootschap De Tael is gantsch het Volk, en ontmoetten er de stichter ervan, de zes jaar oudere arts Nand Snellaert. Dat was een Kortrijkzaan die vanaf 1827 in het Nederlandse leger geneeskunde gestudeerd en beoefend had, en pas in 1835 naar huis was teruggekeerd. Nadat hij zijn medische opleiding had voltooid aan de universiteit van Gent, had hij zich in die stad gevestigd als arts. Snellaert publiceerde in hetzelfde jaar een *Verhandeling over de Nederlandsche dichtkunst in België sedert haar eerste opkomst tot aan de dood van Albert en Isabella*, en zou optreden als criticus van de Vlaamse letterkunde. Door zijn

achtjarig verblijf in het leger had hij zich de Noord-Nederlandse taalnorm eigen gemaakt en kon hij optreden als taaladviseur voor *De Leeuw*. Vooral was Snellaert een orangist voor wie de taal letterlijk gans het volk was, en tijdens de eerstvolgende decennia was hij de organisator van de Vlaamse beweging in Gent. In de hier uitgegeven briefwisseling komen gelijkenissen en tegenstellingen tot uiting met het flamingantisme van de hyperpatriottische romantische Antwerpenaren als Conscience en De Laet. Onder de behandelde thema's vallen op: de literatuur (mag een zelfmoord zonder afkeuring worden weergegeven in een roman?); de organisatorische Vlaamse beweging; de poging tot stichting van een academie; het verzet tegen de afstand van Limburg en Luxemburg aan Willem I in 1839; het vastleggen van de spellingregels; de inzet van de politieke strijd door een petitionnement en door verkiezingsactie, in Gent in 1839, in Antwerpen in 1840; een viering van de 25ste verjaring van de slag bij Waterloo, die in Gent werd beraamd maar in Antwerpen afgewezen als ontactisch orangisme...

Uit deze brieven waren er al vele uittreksels gepubliceerd door Antoon Jacob in 1913-1914, in zijn onvoltooide *Briefwisseling van, met en over H. Conscience*. Nu beschikken we over een volledige en goed geannoteerde uitgave, die voor onbepaalde tijd haar waarde zal behouden.

[Lode Wils]